

Historia pojęcia biopolityki

Historia biopolityki pozostaje wciąż nieprzebadana. By być bardziej precyzyjnym, nieprzebadana pozostaje historia samego pojęcia „biopolityka”. Celem tego projektu jest zrekonstruowanie historii tego dziwnego konceptu, który niespodziewanie pojawiał się w różnych momentach i miejscach w XX wieku. Dysponujemy licznymi badaniami nad historią technik władzy i relacjami „biowładzy”, wliczając w to studia lokujące władzę nad życiem u samych wczesnych korzeni zachodniej tradycji politycznej w Grecji, a także nad nowoczesnymi technologiami dyscyplinowania i karania oraz współczesnymi relacjami między naukami o życiu i polityką. Wciąż nie mamy jednak systematycznej analizy tego, jak sam termin „biopolityka” pojawiał się i był używany przez cały XX wieku oraz pierwsze dekady XXI wieku. Przy obecnej sytuacji globalnej pandemii COVID-19, która dogłębnie przekształca relacje społeczne, można by oczekiwać, że „biopolityka” stanie się uniwersalnym narzędziem stosowanym przez teorię polityczną i nauki społeczne podejmującymi problem przekształceń stosunków władzy w nowoczesnych społeczeństwach. Ale czy tak naprawdę będzie? Formułowane propozycje analizowania obecnej pandemii z perspektywy „biopolityki” wskazują raczej na porażkę tej perspektywy w formułowaniu interesujących wniosków lub użytecznych analiz obecnego kryzysu. Wydaje się, że pojęcie, które w ostatnich dekadach zrobiło tak niewiarygodną karierę w światowej teorii, gdy musiało zmierzyć się z rzeczywistością problemu, który rzekomo opisywało – przecięcie się polityki i biologicznego życia – okazało się być niczym więcej niż pustym konceptem pozbawionym odniesienia do rzeczywistości społecznej i politycznej. Jeśli chcemy zrozumieć sposób, w jaki współczesna teoria polityczna, filozofia i nauki społeczne analizują nasze społeczeństwa za pomocą pojęcia „biopolityki” i wyznaczyć granice stosowalności tego pojęcia – a tym samym wskazać na jego rzeczywisty potencjał – to potrzebujemy prześledzić historię samego pojęcia. A cóż to jest za historia! Nie jest to być może przypadek, że historia pojęcia „biopolityka” pokrywa się z dwudziestym wiekiem jako takim. Co może nam historia tego pojęcia powiedzieć o rozumieniu polityki, które odziedziczyliśmy po poprzednim stuleciu?